

Kraków, 17 sierpnia 2023

Minister Edukacji i Nauki
Prof. dr hab. Przemysław Czarnek

Szanowny Panie Ministrze !

Od wielu lat interesowałem się znaczeniem nauki polskiej w skali światowej, pisząc na ten temat teksty na łamach *Znaku*, *Tygodnika Powszechnego*, *Forum Akademickiego* oraz *PAUzy Akademickiej*. Łatwo zgodzić się z tezą, że w czasach Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej pozycja nauki w Polsce nie odpowiadała naszym oczekiwaniom i aspiracjom, lecz trudniej było znaleźć przepis na istotną poprawę tego stanu rzeczy.

Aby zwiększyć międzynarodową konkurencyjność prowadzonych w Polsce prac badawczych w roku 2010 powołano w Krakowie **Narodowe Centrum Nauki** - agencję finansującą badania podstawowe. Ponieważ sam nie pracowałem w Centrum, ani nie byłem członkiem Rady NCN, a z drugiej strony regularnie uczestniczyłem w wydarzeniach organizowanych przez Centrum, recenzowałem wnioski o finansowanie projektów badawczych oraz przygotowywałem własne wnioski, mogę podjąć próbę przedstawienia niezależnej opinii o tej instytucji.

Moim zdaniem NCN działa bardzo dobrze i istotnie przyczynia się do rozwoju badań podstawowych w Polsce. Dzięki wytężonej pracy Rady Centrum wszystkich kadencji oraz obu dyrektorów NCN i pracowników całej instytucji przez ostatnie lata wypracowano przejrzysty i obiektywny system oceny składanych wniosków i wyboru projektów przeznaczonych do finansowania. Choć wyniki każdego konkursu nie mogą zadowolić badaczy, których wnioski zostały odrzucone, (co mnie zdarzyło się już trzy razy), każdy autor wniosku ma szansę na sukces w kolejnym konkursie. Przy tak dużej liczbie składanych wniosków i przyznawanych grantów, można spodziewać się występowania statystycznych fluktuacji, lecz analiza wyników uśrednionych po wielu edycjach każdego konkursu pozwala stwierdzić, że cały system działa prawidłowo. Pełniąc funkcję kierownika jednego z paneli NCN oceniających wnioski o granty z fizyki, mogę zapewnić, że ostateczną listę rankingową ustalił wspólnie cały Panel po dwóch dniach intensywnej pracy, bez żadnej ingerencji z zewnątrz.

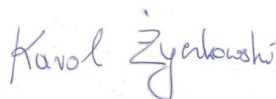
Panie Profesorze!

Jak pokazuje mój życiorys, nie jestem osobą szczególnie bojaźliwą. Natomiast wysoko cenię dobrze wykonaną pracę i sam nie miałbym nigdy odwagi, aby niwelować efekty długoletnich działań całego naszego środowiska. Choć fizycy niekoniecznie znają się na zarządzaniu nauką, wszyscy respektują termodynamiczne zasady wzrostu entropii: układ samorzutnie przechodzi w stan nieuporządkowany, lecz aby doprowadzić do powstawania zorganizowanych struktur potrzeba dodatkowej pracy wykonanej nad układem oraz stosownej ilości czasu. Lub ujmując rzecz w prostych żołnierskich słowach: łatwo coś zburzyć, trudno zbudować!

Narodowe Centrum Nauki jest wielką zdobyczą dla nauki w Polsce oraz stało się ważną instytucją naukową miasta Krakowa. Centrum nawiązało cenne kontakty z Agencjami Naukowymi w 32 krajach i wspólnie organizuje konkursy o granty międzynarodowe. Działające od 12 lat NCN stało się już prawdziwą wizytówką badań podstawowych prowadzonych w Polsce oraz ich finansowania przez Rząd Rzeczypospolitej.

Bardzo proszę nie dopuścić do zniszczenia tego dorobku i zadbać o stosowne finansowanie NCN!

Z wyrazami poważania

---

prof. Karol Życzkowski

członek korespondent PAN

tel: +48 12 356 23 00

e-mail: karol.zyczkowski@pan.pl

Oddział PAN w Krakowie

ul. św. Jana 28, 31-018 Kraków